

CONSTANTIN STANCU

**O CĂLĂTORIE CU DUMITRU HURUBĂ
ÎN ȚINUTUL ZĂPĂCIȚILOR DE TRANZIȚIE
(LECȚIE DE UMOR ÎN VREMURI TRISTE)**

EDITURA online
costyabc – hatzegworld, câteva cuvinte ca semn
iunie, 2010

ÎN LOC DE PREFAȚĂ, CÂTEVA CUVINTE ... POTRIVITE ...

Pe **Dumitru Hurubă** l-am cunoscut într-un timp pe care nu-l pot așeza în spațiul spiritual al inimii. De fapt mi se pare că îl cunosc de când este lumea, dar nu a fost așa. A existat o clipă în care ne-am văzut și apoi totul a curs normal, ca între un umorist și un poet. Adică, doi scribi la curtea Cuvântului.

În mod cert, el a fixat în câteva cuvinte dulci o tristețe care te atinge, dar totul pare real și adevărat. Mitică, așa cum îi spun prietenii, e un prieten adevărat, iar dacă te deplasezi într-un sens contrar, ești pe contrasens, îți sugerează că ai intrat în tagma zăpăciților de tranziție, ceea ce e adevărat dintr-un anumit punct de vedere.

Era o perioadă când el lucra la „**Camera de Comerț și Industrie**”, funcționar cu umor la butonieră și de câte ori ajungeam în Deva, ne întâlneam și discutam despre literatură, despre introducerea falimentului la privați, dar mai ales la stat, despre întâmplări cu scriitori, despre crime și flori, ne încercam spiritual și el inventa noi definiții despre lumea în care trăiam. Acum este pensionar și încearcă să se pună bine cu Dumnezeu, scriind despre tehnica de a colora mintea cea de pe urmă a românului ...

Din când în când ne mai trimiteam câte un email, ca semn că existăm, schimbam cărți și scriem despre cărți. Dacă aveai o problemă serioasă, avea și soluția pregătită.

Am înțeles de la Mitică un lucru simplu, dacă privești la televizor ai acces la marile idei literare și intri la idei în ceea ce privește lumea. Avea câte un catren pentru fiecare, iar personajele sale aveau idei trăsnete, erau originale pentru că abia au intrat în democrație și se bucurau de libertatea de a ieși pe balcon. El a știut să dea nume personajelor sale, era un fel de popă mai democrat și apoi își cerea scuze că s-au cunoscut.

L-am admirat pentru pasiunea sa constantă pentru **Apostolul Pavel**. A dorit să scrie o carte despre faptele acestuia, despre lucrarea acestuia și aduna mereu material în acest sens. Învăța și se dezvăța de contemporanii săi de la televizor, scriind despre marele om. Sunt sigur că are un manuscris secret despre minunile acestuia ...

Dar în spatele umorului său a existat multă seriozitate și tragism. Simțea tragedia umană mai bine ca oricine, dar știa că peste mizeriile vieții se trece cu un zâmbet și că un pisoi poate fi un personaj principal în drama politicii românești și pentru spectacolul mediatic.

A scris destul de mult pentru „**România Literară**”, revista scriitorilor din București și din țară, acolo unde doreau bucureștenii, a scris acele cronici despre spectacolul de la televizor. În momentul în care interesele oamenilor de la revistă nu au mai coincis cu satira din cronicile de tranziție, când oamenii de la revistă au fost atenționați că există un scriitor a cărui umor atinge interesul național, adică al puterii, Mitică a fost cenzurat. Puțini știu lucru acesta, în plină democrație cenzura funcționa de minune. Era cenzura financiară. E cenzura financiară.

Iată ce scria Gabriel Dimisianu despre cronicile de tranziție:

„De mai mulți ani, cititorii revistei „România Literară” pot întâlni, în pagina penultimă a revistei, rubrica de comentarii TV a prozatorului Dumitru Hurubă: spirituală, acidă, mereu incitantă. Este o fereastră deschisă către spectacolul actualității această rubrică, așa cum ni-l prezintă televiziunile și cum îl percep personajele mucalite ale lui D. Hurubă: el însuși, prietenul Haralampy, soția sa Coryntina s.c.l. Nu este doar o „cronică TV” ce scrie săptămânal în „România Literară” D. Hurubă, ci și o cronică a vieții noastre de fiecare zi, prea adesea covârșită de absurd și de comic involuntar.”

Dar Mitică și-a pregătit cu nonșalanță și tristețe dosarul său de cadre, o autobiografie de umorist.

Iată ce scrie Mitică despre sine:

„În continuare, precum orice bun și brav român, am început să scriu versuri. Constatând, însă, în scurtă vreme, că numărul poezilor depășea cu mult populația țării, m-am transferat la Departamentul Proză satirico-umoristică unde mai erau câteva locuri libere la Compartimentul „Umor Negru”. La concursul organizat am participat singur clasându-mă al doilea cu coroniță de scai. Pentru primul loc se punea coroniță de spini ...”

Dumitru Hurubă are și avea, culmea, prieteni printre umoriști. Lucru mai rar întâlnit în breasla meșterilor de umor ... Mi l-a prezentat pe **Cornel Udrea**, la Deva, probabil, am primit o carte din care mi-a fost interzis să citez, pentru că eram pasibil să fiu arestat pentru încălcarea drepturilor de autor. Am scris și despre Cornel Udrea cu sentimentul că Mitică îmi va un martor favorabil. Adevărul este că e o întâlnire cu scriitorii de umor e una interesantă, de expediție în savană ...

Totuși, Dumitru Hurubă a lăsat un mesaj interesant în romanul **Cobaii**, un semn că suntem la mâna istoriei, că ieșirea se face prin *dragoste*.

El a scris despre scriitorii din județul Hunedoara și nu numai, s-a aplecat cu interes asupra operelor care s-au ivit aici, i-a păsat cumva de fiecare scriitor și a avut puterea de a se detașa de *cultura de gașcă*, cu sentimentul că are ceva mai important de făcut ...

... Și trebuie să recunoaștem: umorul e o problemă importantă, presupune multă tristețe și detență ... Fără umor am fi o specie pe cale de dispariție ... Autorul a avut curajul de a fi unul din personajele scrierilor sale, nu a evadat din context s-a simțit solidar cu epoca, cu sine, cu tristețea ... Poate doar la Caravaggio, mare pictor, am găsit același curaj de a-și pune capul pe tava condamnatului, pentru ca oamenii din vremea sa să poată vedea că autorul e părtaș suferinței generale, că este inserat în tabloul vremii de Creator ...

Într-o vreme interesantă, Dumitru Hurubă a dus importante puncte de vedere despre Țiganiada, atrăgându-ne atenția că actualitatea lui Ion-Budai Deleanu este presantă ...

Oricum, Hurubă ne conduce cu măiestrie prin ținutul zăpăciților de tranziție ... *ca să vedem dacă putem să fim fericiți ...*, **pentru a-l parafraza** ...

AM PRIMIT DE LA DUMITRU HURUBĂ: RUGĂCIUNEA UNUI ALT DAC...

Tatăl nostru care ești în ceruri
 Mai vezi și de-ale noastre adevăruri ?
 Mai aruncă-ți ochii, Doamne, către noi
 Și vezi-ne-adâncirea în nevoi...
 Că-n țara asta sfântă și bogată
 Un monstru ne mănâncă și ne gată
 Și n-are șapte capete, ci mii
 Și zvântă tot: femei, bărbați, copii...

Părinte bun, de-atâta libertate,
 Hoția se numește azi dreptate;
 Iar de la Răsărit pân-la Apus
 Se vede, peste tot, că josu-i sus;

De pomenim de strămoșească glie,
 E-un fel de ceaușistă blasfemie;
 Sau poate că există-al Tău acord
 Să fie vraiste din Sud în Nord ?

Că-a fi nedrept nu-i astăzi vreo scofală
 Când Nimenea-i mândrie națională;
 Dar poate ne-nțelegi și-o să deochi
 Aceste râme slute și cu ochi;

De-auzi, Părinte, slove din Psaltire,
 Să știi că-i de la cozi, la cimitire,
 Că nu mai este-un unic "drag" partid,
 Dar genocidul e mai genocid;

Mai cată-n MARELE REGISTRU,-n file,
 Să afli, Doamne, că ne mor cu zile
 Părinții noștri dragi, tot mai sărmani,
 Cu rușinoase pensii de doi bani;

Tatăl nostru, mai întoarce-ți fața
 Să vezi la noi că-i noapte dimineața;
 Să vezi că nu doar junii sunt corupți,
 Ci-armate-ntregi cu care să Te lupți;

De fură unul azi o barabulă,
 Stă vreme-ndelungată în celulă,
 Pe când escrocii mari veniți în flux
 Își duc viața în desfrâu și lux;

Se înmulțesc ca iepurii golanii
 Și-s tot mai pământii țărani;
 Sunt ultimii pe care-i mai avem Și nu-i vom mai avea când o să-i vrem;

Tatăl nostru – înțeleptul, bunul –,
 Mai trăsnește, Doamne, câte unul
 Dintre-acei ce sângele ni-l sug
 În schimbul unui prezumtiv belșug;

Mai vezi ce se întâmplă cu corupții,
 Și numără, că se-nmulțiră ruptii...
 Bătrânii spun că-i lumea cea de-apoi,
 Iar pregătirea de SFÂRȘIT e-n toi;

Ne vezi cum coborâm din lipsă-n lipsă
 Și viețuim ca-ntr-o Apocalipsă ?
 Suntem jucați precum la pronosport,
 Iar trupul țării e aproape mort... Nimicurile, demagogic, urcă
 Și țara, prin ce zic și fac, o spurcă;
 Că, iartă-mă, dar mă întreb cum faci
 De-avem pe cap atâția tolomaci ?
 Și-auzi-i cât de patriotic latră
 Din Dobrogea-n Țara de Piatră,
 Din Dorohoi în Caraș-Severin
 Acoperind pământul cu venin...

Tatăl nostru – cei de prin canale,
 Sunt tot progenituri de ale Tale!
 Și, viermuindu-și viața sub pământ,
 Mai pot avea în lume ceva sfânt ?

Și toată lumea asta, tot mai tristă
 Mândrindu-se cu stirpea burebistă,
 Când unii-și duc viața-n roz și mov,
 Mai poate raționa ca dreptul Iov ?

Se clatină credința, mor speranțe,
 Căci nimeni nu mai crede în instanțe;
 Că Te întreb: mai au ei ceva sfânt ?
 Măcar în cer nu-aicea pe pământ...

TATĂL NOSTRU care ești în Ceruri,
 Trimite-ne un regiment de cleruri,
 Și echipează-l, Doamne, și cu calm,
 Dar pune-i în sacoșe și napalm...

Că pe la noi se cam îngroașe ciorba
 De când mai-marii ne tot duc cu vorba...

Și-i bine, Luminate, să cunoști,
Că toți ne cred înapoiați și proști.

De-o vreme toți escrocii dau năvală
Și-și spun compatrioți cu mare fală;
Toți hămesiții sunt investitori,
Dar fură cu-n avânt de te-nfiori!

Ne-au invadat termitelile bipede
Și-n urmă-le nimic nu se mai vede;
La noi doar veneticii sunt deștepți –
Românii-s niște primitivi inepti...

Nici n-am făcut și nici nu facem bine
Ca jaful cu hoția să se-mbine...
“Să radem tot” – așa au decretat,
Apoi vom trece și la numărare;

Stăpâne, dacă vrei, dă o poruncă
Să nu se mai trăiască fără muncă!
Să nu trăiască, unii, fastuos,
Doar pentru că intrarea li-e prin dos...

Iar când vorbesc de dragoste de țară
Să nu le sune glasul a ocară!
Căci binele de-aicea și l-au supt,
Puțin pe față, mult pe dedesubt.

Că-aici nelegiuirea e majoră,
Iar Biblia o zicere minoră;
Și toate au un singur înțeles,
Numit pe românește INTERES.

Mai urmărește, Sfinte, fariseii,
Căci, cei cu chip de oi nu-s mielușei,
Ci inși în haite de sălbăticiuni,
Ce-și latră demnitatea prin minciuni;

Mai angajează-apoi și niște îngeri
Să ne mai păzească de înfrângeri;
Și mai tratează chiar cu Belzebut
Să-i mai îndoiaie pe escroci sub cnut...

Căci toate-n țară au luat-o razna,
De când tot cei puținii ne iau hazna!
Și-auzi-i, Doamne, cât sunt de morali,
Când spun că-n țară toți suntem egali!

Egali în ce ? În vile și podoabe
Cu viața amărâtă din cocioabe ?
Căci, mai aruncă-Ți ochii către noi
Să vezi cum mergem înainte spre-napoi;

Avem Bugete de-austeritate
Dar cei puținii-și construiesc palate;
Apreciază, Doamne-al lor efort,
Dar dă-le către Iad un pașaport

Trăim și-acum ca-n vremea comunistă,
Că porcii îi tăiem tot de pe listă...
Deci, cum a zis Poetul: "Toate-s praf",
Doar că acum ar spune: "Totu-i jaf!"

Deva, Dec.2009

DUMITRU HURUBĂ

SCURT DIALOG CU DUMITRU HURUBĂ

1. De-a lungul vieții, ce ați considerat că vă lipsește cel mai mult ?

R. *Inspirația, inventivitatea și spontaneitatea, trei elemente pe care le-am iubit și care, așa cum se întâmplă în mari investiții... sentimentale, m-au trădat cu nonșalanță. Iar aceasta nu doar pentru că, fiecare dintre acestea a însemnat suportarea de frământări, renunțări, reveniri, căderi sufletești, și etc. din această categorie, finalizate, nu o dată, cu ore lungi de insomnii...*

2. Ce ați învățat de la adversarii sau dușmanii dumneavoastră ?

R. *Să perseverez, atunci când am ajuns să conștientizez că produsul minții mele mă reprezenta ca individualitate, dar avea și valoare reală, comparabilă nu cu nimicnicia intelectuală a adversarilor sau dușmanilor – ca să te citez – ci valori recunoscute. Mai ales literare... N-a fost și nu este ușor, dar o victorie, din acest punct de vedere, mi-a adus, de fiecare dată, satisfacții mari – fără să-mi pierd realismul și bunul simț...*

3. O întrebare clasică: ce înseamnă dragostea pentru dumneavoastră, la modul practic, de zi cu zi ?

R. *Totul, nu doar pentru a mă conforma zicerii Apostolului Pavel cum că, „Dacă dragoste nu e, nimic nu e!” Nu. Simt, cel puțin la această vârstă, că neinvestind dragoste în tot ce fac, realizările vor purta cu ele o nuanță de neîmplinire, de vulnerabilitate chiar; în asemenea cazuri, pierderile sunt irecuperabile, aceasta, printre altele, și pentru că nu mai prea am timp...*

4. Care sunt cărțile pe care le preferați și de ce le preferați pe acestea și nu altele ?

R. *Aș vorbi mai degrabă despre autori, despre cei care, prin cărțile lor, egal-valoaroase, nu mi-au trădat așteptările, regăsindu-i, de fiecare dată, ca individualități artistice și personalități puternice, la fiecare lectură. Deși, așezând alături câteva nume, pot părea nehotărât. În realitate, este vorba despre valoare... Jerome K. Jerome, Rabindranath Tagore, Tudor Mușatescu, Mark Twain, Ernest Hemingway, Sigmund Freud, din când în când Aurora și Gabriel Liiceanu, Andrei Pleșu...*

5. Care este locul în care vă simțiți cel mai bine ?

R. *Ciudat: cel mai bine și cel mai... incomod, ca să nu spun speriat, atunci când mă aflu în fața unei coli albe de hârtie și, mai nou, în fața paginii albe de calculator.*

6. Ce înseamnă pentru dumneata gândul acesta: acum ?

R. *Acum? E clipa de viață care trebuie exploatată la maximum, pentru ca, atât cât va fi posibil, să ne-o amintim cu liniște și ca pe o împlinire. La o anumită vârstă acum-ul nu mai este ceva abstract, lipsit chiar de importanță sau ceva care*

poate reveni, fie și sub o altă formă, ci acel ceva dincolo de care, într-o ordine normal-cronologică, se poate afla neîntoarcerea. Fără să fiu sau să gândesc fatalist, sau... apocaliptic.

A CONSEMNAȚI CONSTANTIN STANCU

UN SCURT CV AL SCRITORULUI DUMITRU HURUBĂ

(- membru al Uniunii Scriitorilor din România -
-legitimația nr.1042-)

Data nașterii: 26 octombrie 1944 (reală); 22 noiembrie (oficială).

Localitatea: Comuna Subcetate-Mureș, sat Călnaci, județul Harghita.

Domiciliul: Simeria, Aleea Primăverii nr.7, județul Hunedoara.

Telefon: 0254-261735; 0751-289844

DEBUT ÎN PRESĂ: mai, 1967, în ziarul “**Steaua Roșie**” din Tg.-Mureș.

DEBUT ÎN PRESA LITERARĂ: iunie, 1977, în revista **Vatra** din Tg.-Mureș.

COLABORĂRI DE-A LUNGUL ANILOR la revistele: **Vatra** (Tg.-Mureș), **România literară** și **Luceafărul** (București), **Orizont** și **Orient latin** (Timișoara), **Transilvania** (Sibiu), **Ateneu** (Bacău), **Tribuna** (Cluj), **Al cincilea anotimp** (Oradea), **Ardealul literar**, **Semne-Emia** și **Arhipelag** (Deva), **Provincia Corvina** (Hunedoara), **Oglinda literară** (Focșani), **Banat** (Lugoj), **Observatorul** (Toronto – Canada), **Asymetria** (Franța; red.-șef.Dan Culcer), **Agero** (Germania), **Opinii culturale** (Deva) etc.

COLABORĂRI LA REVISTE DE UMOR: **Moftul român**, **Urzica** și **Șopârla** (București); redactor la revista **Râsu’lumii** (1990-1991, Deva).

ALTE COLABORĂRI: **România literară** (Cronica TV – rubrică săptămânală); timp de câțiva ani rubrică permanentă de critică literară la ziarul **Cuvântul liber** (Deva); ziarul **Adevărul Harghitei** (Miercurea Ciuc); **Mesagerul Transilvan** (Cluj).

COLABORĂRI la TVR Cluj, **DEVASAT Deva**, **Radio Deva**, **Radio Cluj**, **Radio Timișoara**, **Radio București**.

FONDATOR ȘI REDACTOR ȘEF al revistei **Opinii Culturale** (Deva, 1995-1999).

PREMII: **Locul I pe țară** (Proză scurtă) la Festivalul Național “Cântarea României”, ediția 1984.

Premiul revistei Ateneu (Bacău), (proză), în cadrul Zilelor “Liviu Rebreanu” – Bistrița, 1984; președintele juriului: Mihai Sin.

Mențiune, la “Gala umorului”, Bușteni, județul Prahova (1987), gală organizată de Uniunea Scriitorilor din România.

Locul I la Concursul de creație literară satirico-umoristică “**Mărul de aur**”, Bistrița, 1988; președintele juriului: Valentin Silvestru.

Premiul “Cea mai bună carte de umor a anului” pentru volumul de proză scurtă satirico-umoristică **Rezervația de zăpăciți**, în cadrul “Festivalului de umor

“Ion Cănașvoiu”, Tg.-Jiu, 1995; președintele juriului: Artistul poporului, Radu Beligan.

Locul I la Festivalul Internațional de Satiră și Umor “**Mărul de aur**”, Bistrița, 2009, ediția a XXV-a, președintele juriului: George Corbu, Secțiunea de concurs *Creație literară* – pentru Antologia de umor românesc, Ed. Eubeea, Timișoara, 2008.

Diploma și Premiul „LUDICA MAJOREM” pentru o *Antologie a Umorului Românesc* în cadrul Festivalului Național de Umor „Liviu Oros”, Ediția a IX-a, Deva, președinte Cornel Udrea.

VOLUME PUBLICATE: Debut’86, volum colectiv de debut la Editura Cartea Românească (București, 1986); **Rezervația de zăpăciți** (proză satirico-umoristică, Editura Corvin, Deva, 1995); **Carte de colorat mintea** (versuri social-satirico-umoristice, Editura Emia, Colecția “Scorpion”, Deva, 1998); **Bună seara, Domnule Mann...**(povestiri, Editura Eubeea, Timișoara, 1998); **Un scorpion pe contrasens** (schite și povestiri satirico-umoristice, Editura Corvin, Deva, 1999); **De vorbă cu...** (interviuri, Editura Eubeea, Timișoara, 1999); **Insomnii binefăcătoare** (critică literară, Editura Corvin, Deva, 2000); **Scuzați că ne-am cunoscut** (schite și povestiri satirico-umoristice, Editura SigNata, Timișoara, 2001); **Balamucul, dragostea mea...** (roman umoristic, Editura Călăuza, Deva, 2002); **Cronici TV din vremea zăpăciților de tranziție**, Editura Călăuza, 2004; **Crime și strălucire** (microbiografii ale unor personalități istorice: Ahasverus, Apostolul Pavel, Maria Stuart...), Editura Călăuza, 2004; **Natură vie cu scorpion sentimental** (microroman), Editura Emia, 2005, Deva; **Acolo șezum și... râsem** (Cronici TV publicate în România literară), Editura Corvin, 2006; **Amanții gaițelor cu cap de struț** (roman), Editura Eubeea, 2008; **Carte de colorat mintea** (versuri, ediție definitivă), Editura Corvin, 2008; **Cobaii** (roman), Editura Eubeea, 2009; **Cititorul de iluzii** (cronici și recenzii literare), Editura Eubeea; **Evadații din Clexane** (roman), Editura Eubeea.

VOLUME COLECTIVE: în: **Cine ai fost dumneata, domnule Valentin Silvestru?** (Editura Timpul, Reșița, 1997); **Antologia copilăriei** (Editura Emia, Deva, 1998); **Antologia “Umorul Reformei, Reforma Umorului”** (Editura Hiparion, Cluj-Napoca, 2001); **Țiganiada, noi puncte de vedere** (în colab. cu: Doina Bălțat și Călina Gherga Ciochină), Editura Eubeea, 2008; **Antologie de umor românesc**, (în colab. cu Doina Bălțat), Editura Eubeea, 2008. **antologii publicate pe plan județean** (proză, teatru și versuri);

VOLUME ÎN PREGĂTIRE (gata pentru tipar): **Aspirine cu arsenic** (pamflete), **Păcătoșenii** (versuri); **Ca-n codru...** (teatru scurt); **Întoarcerea strict interzisă** (roman), titlu provizoriu.

REFERINȚE CRITICE: **România literară** (București), **Vatra** (Tg.-Mureș), **Orient latin** (Timișoara), **Tribuna** (Cluj-Napoca), **Ardealul literar** (Deva) **Orient latin** (Timișoara) **Arhipelag** (Deva), **Provincia corvina** (Hunedoara), **Transilvania** (Sibiu), **Agero** (Germania).

... ÎN FAȚA TELEVIZORULUI ...

Moto: **Oemvei** (derivație lingvistică de la OMV), vietăți carpato- diabolice cu înfățișare umană, care au pus la cale afacerea OMV, cu ajutorul căreia România pierde miliarde de euro ... (Expl. Haralampy)—citad din volumul **ACOLO ȘEZUM ȘI ... RĂSEM**, de scriitorul **Dumitru Hurubă**.

Boala de a privi la televizor, de a te conecta la haosul lumii, la eroarea ei și la căderea ei, la gloria ei și la plânsul ei, boala aceasta este transformată de scriitorul **Dumitru Hurubă** în artă, arta umorului care vine din luciditate și din tristețea pe care o simte românul care privește la mediul în care își duce viața, se privește în oglindă și vede efectele votului său liber exprimat, modul de a face democrație într-o lume depinsă cu popoarele migratoare mai mult ca alte state membre ale U.E.

Adoptând din inspirație și singurătate, din talent și din responsabilitate socială, obiceiul de sta la sfat cu țara seară de seară în fața televizorului, scriitorul stă, privește și râde, e terapia românului de a scăpa de vreo catastrofă personală, pentru că ideile vehiculate de tot felul de cetățeni de onoare din țara asta îți pot provoca boli grele, greu de dus, greu de tratat, greu de ... scris. Dar Dumitru Hurubă face din istoria imediată a României, din personajele publice personajele operei sale, cronica la emisiune tv., și stă zi de zi încât istoria pare foarte apropiată, chiar intimă, iar întâmplările sunt parcă din familie, până la urmă nu mai au legătură cu legile, cu programele politice sau economice, cu sportul sau cu arta, sunt întâmplările din bucătărie, de pe balcon, de la masa de seară, sau de prânz, sunt întâmplările care ne marchează într-un fel au altul ... E cronica tristeților noastre ...

Meritul scriitorului așa cum apare el din volumul „**ACOLO ȘEZUM ȘI ... RĂSEM** (în fața televizorului), Editura „**CORVIN** „— **Deva**, 2006, este că își asumă responsabilitatea morală a personajelor publice din România prin faptul că ne provoacă la râs, un râs al înțelepciunii, al fugii de incultură, de eroare, dacă nu chiar de păcat.

Aceste cronici publicate în volumul acesta, au apărut în revista „**România literară** „, au menținut tonusul iubitorilor de literatură care au avut ocazia să „ citească „ viața noastră altfel decât prin sisteme literare complicate. **Dumitru Hurubă** a avut curajul de a scrie consistent și ritmic despre ... nimic, făcând istorie din fraze care la ceas de seară au schimbat mintea telespectatorului român.

Cronica nu este una gratuită, în spatele faptelor se află de fapt viziunea unui om cinstit cu sine, e una caustică, dar cu o undă de lirism, la limita poeziei directe de zi, a poeziei trăite, sau la limita procesului verbal întocmit în adunarea generală a comitetului de bloc când sunt probleme mari de analizat, dar o cronică ce arde rana noastră, una ce te provoacă la reflexie, e asta lumea în care trăim și, culmea, chiar e...

Realitatea intră în conică, realitatea e motiv de a idei mari, sau de râs, realitatea bate literatura, pare să sugereze Dumitru Hurubă și personajele sale **Haralampy**, sau soția sa **Coryntina**, sau ..., personaje care aduc mișcarea în prozele acestea scurte, care cheamă umorul,

sau absurdul, sau banalul la rang de capodoperă, personaje care definesc poporul ce așteaptă personalitatea ce îl poate scoate din incultură și lipsa de civilizație.

Replicile personajelor imaginare care privesc la spectacolul real de la televizor, sau poate personaje reale care trăiesc într-un mediu imaginar, limita este discutabilă, sunt replici care frizează absurdul necesar, sunt tușele de culoare care dau perspectivă peisajului zilnic.

Răbdarea scriitorului este una remarcabilă, are puterea de a analiza, de a pătrunde ideea zilei, de a vedea dincolo de faptele imediate, dar cu armele comicului, cronica în sine are umor de calitate, ce depășește bășcălia de Dâmbovița, e replica discretă a bătrânului hâtru care știe că viața e totuși frumoasă ...

Dumitru Hurubă e atent la formele care nu mai au conținut din viața noastră, la incultură, la lipsa de dragoste a oamenilor. E greu să accepți că de fapt, toate aceste personaje publice reale și-au pierdut dragostea normală din vremuri normale, ele nu mai au organ pentru cel de lângă ei, pentru românul anonim care face istoria țării aici sau în Spania, aici sau în Italia, aici sau aieuea, nu mai au ochi pentru cei care trăiesc modest și care duc povara fiecărei zile.

Adept al valorilor creștine, simple ca: înțelepciunea, calmul, răbdarea, bunul simț, autocontrolul, omul care vrea binele posibil într-o lume imposibilă, autorul privește spre lume din perspectiva acestora, de aici umorul sănătos și spumos, planuri paralele care nu se mai ating, bunul simț al poporului care privește la televizor și tupeul personajelor reale publice care fac televiziunea spectacol de teatru, fac diferența, iar acestea sunt zâmbete care permit o epocă mai suportabilă.

„Noi apariții editoriale bănuite din spuse televizate.

Mircea Geoană: „**APĂRAREA LUI ION ILIESCU PÂNĂ ÎN PÂNZELE ALBE CU DUNGI VERTICALE.**” Vol. 1, ediție de lux, legată în piele de cameleon.

Emil Constantinescu (fost Președinte al României): „**MIRON COZMA – ULTIMUL GUNOI AL ACESTEI SOCIETĂȚI**”, volum de poeme sentimentale reciclate în primă audiție la emisiunea „%”, de la Realitatea Tv din seara zilei de 14 iunie.

Miron Cozma: „**ÎNDRMĂTOR TELEVIZAT DE LINGUȘIRE INDIRECTĂ**”, primul volum din colecția „Eseuri psiho – flizofice”, dedicat Președintelui Traian Băsescu.

Mircea Geoană: **MAXIME ȘI CUGETĂRI MEDICALE**, Cap. „**Autismul și formele sale de surzenie pesedistă**”, în curs de apariție. „

Aceste exemple sunt relevante, fac parte din jocul acestor cronici sincere care își au rădăcinile în realitate.

Toate aceste întâmplări le-am trăit în acest veac, dar cartea lui Dumitru Hurubă le face mai suportabile și ne transmite un mesaj important: sunt valori mult mai importante decât *politichia*, iar viața noastră este un dar, trebuie să ne-o trăim, dincolo de ce ne transmit posturile de televiziune, dincolo de emisiunea zilnică în care nu se mai întâmplă nimic important pentru noi, pentru că se întâmplă pentru ei, de parcă ar face parte dintr-un alt popor, unul ales ... de umor...prin zâmbet ...

Darul acestei cărți e realitatea ca un pisoai jucăuș, ce se va urca pe acoperișul Europei, pare să sugereze scriitorul.

Dar el nu uită faptele de valoare din societatea românească, le remarcă sincer, simplu, sunt necesare și prin faptul că nu insistă asupra lor, le dă drumul spre noi, ca exemplu de a ne trăi realitatea, ca realitate. De exemplu moartea scriitorului **Radu Anton Roman**, cel care dus greul unor emisiuni importante pentru români prin mărturia tradițiilor noastre cele normale, sau poate drama lotului de gimnastică a României, o mare pierdere pentru comunitatea noastră modestă și normală de români într-o Europă în care ne căutăm locul, prin simplitate. Acestea sunt valorile care ne marchează viața, de multe ori trecute cu vederea de televiziunile de dreapta sau de stânga, de centru sau civice ...evenimente care vor fi uitate ...

Dumitru Hurubă reține prin contrast gesturile pline de căldură a oamenilor simpli, dincolo de marile evenimente din politică.

„ Dar, dintr-o dată, se întâmplă ceva care ne smulge din fața televizorului: dă buzna în sufragerie soacra lui Haralampy, femeie cu frica de Dumnezeu și receptivă la suferințele semenului. Ține în mână o bancnotă de un RON și-i zice ginerelei:

- Uite, dragu` lu` mami, am rupt din penzia me de-un milion ca să-l ajut pe domnu` Tăriceanu, că poate nu are de leacuri și-mi pare că-i cam beteguț, sărăcuțu` ... „

Poate așa ne tratăm de boala de a privi la televizor, în timp ce viața noastră se scurge în dreptul ferestrei reale de la apartamentul de bloc sau de la casa de țară, construită pe acest pământ numit România ...

Primăvara, 2007 -

CRIME ȘI STRĂLUCIRE

Dumitru Hurubă caută să iasă din timpul său, privind țintă la reperatele pe care istoria i le pune la dispoziție: **Alexandu Macedon, Socrate, Apostolul Pavel, Maria Stuart**. Fascinat de marile întâmplări care au schimbat lumea la un moment dat, scriitorul face o mică prezentare a căderilor și a ridicărilor umane în cartea sa „**CRIME ȘI STRĂLUCIRE**„, ivită la Editura „**Călăuza v.b** „, **Deva - 2004**, și prezentată celor care îl iubesc chiar în ziua în care autorul împlinea 60 de ani, un umorist în căutarea istoriei pierdute. Cartea este un fel de răspuns la întrebările autorului și pe care societatea în care trăiește nu i l-a putut da. În lipsa unor personalități autentice în societatea românească contemporană Dumitru Hurubă a inventat o carte care să prezinte astfel de tipologii care, evident, marchează viața fiecăruia prin mișcarea limitelor. Cartea este o lecție de dragoste spusă de un om la apogeul vieții, când privește în urmă și în perspectivă, totodată, și în toate aceste biografii strălucitoare, marcate de crime, vede puncte de sprijin.

Cartea este și un pact de neagresiune pe care omul Hurubă îl face cu Dumnezeu, o împăcare profundă care i s-a descoperit în timp și care dă sens și eternitate, dincolo de gustul biruinței, dincolo de siguranța spirituală, dincolo de răbdare și rezistență și toate la un loc, plus eternitatea așa cum am afirmat. Hurubă mărturisește în această carte că nu poate face abstracție de lucrarea lui Dumnezeu în istorie cu oamenii și că toate au un scop, un sens, toate se leagă în Dumnezeu și asta pare a fi valabil și pentru prezent. Privind în trecut, scriitorul dă o imagine a prezentului și o perspectivă a viitorului, iar aceasta pare confortabil pentru oricine.

Atenția pe care a acordat-o acestor persoane și a vieții lor dovedește faptul că timpul are încă răbdare cu toți și că sunt lucruri pe lângă care trecem uneori, dar de care am avea atâta nevoie. Ideile se materializează în Biblie pare să spună autorul și avem nevoie de idei valide încă pentru că : „ *Apostolul Pavel m-a învățat și mi-a ajutat să văd cu alți ochi și cu altă minte relația mea cu Dumnezeu; pentru că Alexandru Macedon a sădit în conștiința mea gustul victoriilor obținute cu greu, dar cu atât mai frumoase; ...* „

Dumitru Hrubă începe cu un „**CUVÂNT SENTIMENTAL – EXPLICATIV**„, dorind să ne atragă atenția că aici, în haloul spiritual al cărții, se petrec lucruri importante care dau sens și putere memoriei umane, adică fără vise, fără o țină precisă, fără viziune nu se poate trăi în lume, iar acești oameni despre care putem citi în carte au avut un mandat divin pentru a schimba ceva în această lume. Așteptările prezentului ne arată că de astfel de oameni avem nevoie, care să forțeze limitele.

Cartea parcă ar acoperi un gol în cultura generală a generației „**Internet și Manea** „, care nu are habar ce înseamnă o viziune corectă asupra lumii, dar până la urmă viziunea aceasta din umbră va schimba lucrurile, dincolo de lipsa personalităților de lângă noi, care să doarmă în iarba câmpului, să mănânce cu noi și să moară cu noi.

Privirea în istorie a lui Hrubă este necesară, răspunsul se impune de la începutul cărții: *până la urmă fiecare își va duce în spate crucea proprie, dacă nu - va fi silit.*

Cartea merită citită pentru lecția de viziune pe care o propune și de care avem nevoie, chiar acum.

În aceste vremuri în care scriitorii sunt în căutare de subiecte, de sondaje, de președinți de tot felul, în aceste vremuri în care scriitorii învață să se iubească cu greu, din nou. Scriitorul Hurubă le arată la toți sensul, apostolatul la care a fost chemat scribul modern, chiar dacă nu o vrea și chiar dacă este cu ochiul pe gloria de o clipă a lumii.

Poate că în această carte scriitorul ar fi trebuit să fie mult mai curajos cu ideile care stau în spatele marilor oameni ai istoriei, poate mai mult „**tupeu**”, ca să mă exprim cu un termen la comod, pentru ca mesajul să fie și mai puternic, chemând la o viziune proprie asupra istoriei, așa cum fiecare dintre noi o merităm.

Dar dincolo de toate, ne vom duce în spate crucea în fiecare zi ca pe o blândă povară ce ne schimbă în bine.

Hațeg, cândva, seara

CRONICA LUI MITICĂ

Viața noastră de fiecare zi pare, pentru mulți, lipsită de orizont real și atunci apelăm la orizontul ireal pus la dispoziție, pe o tavă a *Salomeii*, de televiziunea privată sau de stat, de televiziunea de tranziție sau de ocazie.

Dumitru Hurubă, în scrierea sa „**CRONICI TV DIN VREMEA ZĂPĂCIȚILOR DE TRANZIȚIE**”, EDITURA Călăuza v.b., 2004, ne oferă un scurt voiaj în istoria timpului pierdut, un voiaj de plăcere, tranzitoriu, prin erorile noastre zilnice. Privitul la televizor este un sport național, știrile zilnice cu drogul lor, personaje de împrumut, evenimente de manipulare necesară, cronici de ruină, întâmplări programate, limbajul de lemn de *gofer*, lacrimi pentru fotbalist, zâmbet pentru antrenor, buricul prezentatoarei, canicula zăpăciților, ministru și prim – ministru, mustață pentru viol, regi de împrumut, , cupluri care zguduie lumea, un pisic vedetă...

Programul realizat de televiziuni, timpul nostru pierdut zadarnic, acolo, în fața „*sticlei* „, într-o lume ireală, ne arată costul vieții noastre.

Citind această carte, scrisă cu mult talent de **Dumitru Hurubă**, primim o stare de bună dispoziție, râdem și râdem bine de zăpăciții rătăciți în tranziție, realizând că aceste personaje suntem chiar noi, cei de toate zilele, minus eternitatea noastră posibilă pierdută...

Scriere pentru zâmbet, trompetă și tristețea cu coarde, nu putem să nu remarcăm puterea ei de a ne face mai buni. Umorul de calitate, un lucru atât de rar printre zăpăciți și posturi de televiziune, este personajul central al cărții. Tranziția este doar un moft, un pretext de a ne justifica superficialitate, viclenia și ticăloșia... Eroii sunt oamenii de fiecare zi oferiți de televiziune, chiar dacă tranzitoriu ei sunt parlamentari, miniștri, vedete din prefabricate de carton, sportivi... Când privim la ei pare că absorbim informație, când citim despre noi în această carte de cronici tv. regretăm că suntem așa de efemeri în tranziția noastră pe pământ.

Puțini scriitori s-ar fi apucat de scris pe această temă care pare fragilă, dar Hurubă a scris într-un stil **hurubist** – ca să-l parafrazez, nu *pițurhist* ... Stilul său are la bază logica valorilor sănătoase creștine aplicată la logica de fiecare zi, tranzitorie în acest veac, iar rezultatul este un zâmbet sănătos, un umor care tratează de indiferență, care vindecă bolile noastre spirituale, într-o țară creștină, de altfel preconizat ...

Pornind de la un detaliu de emisiune, *hurubistul* de profesie, zis **Mitică** pe numele său smerit de scriitor, creează câte o capodoperă tip aspirină pe varză și curcan, care merită citită prin tratament spiritual naturist ...

„ *Cade prima zăpadă și primii cerșetori înghețați de frig. Fulgii mari valsează grațios în ritmul unei muzici transmisă de Divinitate pe o frecvență PRO, aprobată și știută doar ce CNA.* ”

... sau : „ *A, era să uit ceva care nu interesează: firma „ Foarfeca „, S.R.L. e în faliment, deoarece, din cauza secetei, s-a redus alarmant frunza de tăiat la câini .* ”

Consider că ce mai bună scriere din cartea aceasta este schița despre emisiunea de informații zilnice obștești de la o televiziune care rămâne secretă pentru moment, despre salvarea unui biet pisic urcat tranzitoriu într-un copac din micul Paris și care a putut fi salvat până la urmă, conform reporterilor de la fața locului și celor din studioul micilor nebunii zilnice, de către un soldat care și-a dat viața pentru onoare, patrie și pisic...

De ce ? Iată secretul unei emisiuni : „ *În orice caz a fost știrea cea mai de senzație, care a ținut populația țării cu respirația tăiată câteva minute fiind singura știre fără morți, violență, prostituate, droguri, corupți, violuri și Radu Coșarcă .* ” În concluzie- Oskar pentru pisic, reporter și mustață.

Care este adevărul despre aceste cronici ?

„ – Mă, astea nu-s visuri, ci vedenii de om care nu și-a rezolvat problema doagelor la timp. Du-te acasă și două săptămâni nu te mai uita la telejurnale; bea ceai de cucută și fă plimbări în loc cu verdeață ... ”

Care este logica scrierii ?

„Pactul cu Dumnezeu„

Această carte trebuie citită. Fiecare cronică a fost publicată și în revista „**România literară** „, iar redacția revistei a înțeles la timp importanța unui astfel mod de a scrie cu umor despre tranziția noastră spre eternitate...

Când ne vom trezi din această beție a ideologiei pure de tranziție și vom reveni pe pământul curat al României vom putea constata :

„ – Ai văzut, bade, ce putere are o ordonanță ? mă întreabă Haralampy. Și tu te mirai că încalcă legi votate de Parlament .. Aia-i fix – pix !

Nota: Halampy este un personaj real imaginat de scriitor ca să ne dea posibilitate de a ne închipuim vedete de televiziune într-o carte scrisă de Dumitru Hurubă. El, Halampy, cântă la tiriolic, adică instrument de suflat în drâmbă sub formă de polonic. (etum.nec.)

De reținut că putem fi mai optimiști după această lectură ... necesară de tranziție.

Hațeg,

după ce am făcut abonament la Monitorul Oficial

CU SACOUL ROS DE MOLII

Dumitru Hurubă are rara capacitate de a stârni zâmbetul acolo unde iadul este pavat cu bune intenții. Mereu tânăr, pentru că umorul te menține în formă, ne atrage atenția că el scrie asiduu la o carte importantă, cartea de colorat mintea. Este poate mintea noastră cea de toate zilele, este mintea cea de împrumut, este mintea cea de urmă ? Nu pot răspunde la această întrebare, trebuie să fi cetățean liber într-o rezervație de zăpăciți, după cum ne-a sugerat scriitorul într-o carte a sa, cu titlu atât de incitant. El trece prin iad cu zâmbetul pe buze ...

Cu mijloace simple, dar nu simpliste, scrierile lui Hulubă sunt legate strâns de realismul dur al vremii, plimbarea prin viață pur și simplu, pe care o propune scriitorul este însoțită de ironie, de sentimentalismul potrivit al iubitorului de frumos, al iubitorului de un gest plin de căldură. Dintr-o întâmplare simplă, scriitorul pregătește un festival reușit în care satira, în care umorul, fac legea.

Scrierile lui se adresează în primul rând oamenilor simpli care supraviețuiesc cu greu dificultăților zilnice. Omul simplu trebuie să renunțe la multe pentru a rezista, iar Mitică dă rețeta : am putea omite clipa la cafea, iar iubita la ... clipsuri.

Mitică are mereu un dialog cu o iubită imaginară, este iubita cu cernoziom pe ghete, iubita misterioasă este chiar viața, amărâta noastră de viață de care suntem legați și îndrăgostiți permanent.

Dintr-o dată cea mai importantă clipă devine pentru noi - clipa indexării, clipa miracol de care ne legăm, la care sperăm, ea face parte din timpul marilor speranțe, ne dezvăluie mecanismul unei filosofii de o viață.

Personajele principale din versurile lui Dumitru Hurubă sunt **Parlamentul, Guvernul, Primăria, primul-ministru, indiferent de nume, anotimpurile, ploaia, iubita, omul din balcon, cel care privește orașul de sus, orașul asasin**, care distruge încet, dar sigur, speranța, cu moda lui, cu obiceiurile, cu pasajul de pietoni, cu erorile...

Au fost zile, au fost săptămâni în care scriitorul de Hunedoara, locuitor de drept al municipiului Deva a adus în sufletele și-n casele noastre un zâmbet indexat pentru a uita de adevăratele indexări, publicațiile l-au găzduit cu sinceritate și generozitate pentru că Mitică le oferea miracolul unui umor de bună calitate.

Dumitru Hurubă s-a impus în literatura umoristică cu o abnegație demnă de un poet, acolo unde poezii au tot timpul la dispoziție să demonstreze că sunt proprietarii adevărului, el a zâmbit și a făcut legea, adică a pus degetul pe rană. Locuitorii din Deva ar trebui să fie foarte atenți la scrierile lui Hurubă pentru că le arată de fiecare dată calea dreaptă, chir dacă nu spune aceasta explicit, dar umorul o arată implicit.

El a devenit un fel de consilier local permanent, fără partid, fără vot, care decide unde trebuie să ducă șoseaua națională, care întâmplător trece și prin localitate.

Scriitorul este tot timpul pregătit să inventeze câte un personaj surpriză, cu nume cunoscut dar care nu există în evidențele **Poliției**, care nu seamănă cu nimeni, dar care este foarte apreciat, este vecinul nostru din compartimentul de tren, este amicul de la coada apărută brusc la covrigăria din centru.

Nu știu câți ani au personajele acestea de autor, dar, precis, îl sfidează pe Hurubă, ele nu au vârstă și mai zic în glumă „**tata Mitică**”. Noi ne facem că nu observăm, că totul este în regulă, ne frământă prețul lobodelor, al urzicilor, al ciupercilor, taxa pe trecut drumul dintre Rai și Iad, cum se exprima atât de plastic **Marin Sorescu**.

Cu o fantezie demnă de un adolescent, scriitorul a păcătuit abordând parodia. Textele sale seamănă cu poezii adevărate, dar sună altfel, sunt mai ale noastre, mai de la pasajul de pietoni, le și putem reține, așa cum se reține tristețea, uneori. De fapt Topârceanu a scris despre Mitică cu mult

înainte, l-a anticipat. Versurile atât de cunoscute ale marelui scriitor sunt un fel de testament lăsat lui Hurubă :

„ *Dar de sus, din corcoduș,/Pitulându-se-ntre foi,/ Mititel și jucăuș,/ Le-a răspuns un pițigoii:/ Câți ca voi!/Câți ca voi ! ...*” Aceasta este filosofia de viață care străbate opera lui Mitică, detașarea de zgura cotidiană, de eșecurile cetățeanului în fața necunoscutului.

Perseverent, Dumitru Hurubă scrie despre prieteni, scrie despre marile cărți de cultură, ne pune în sacoșa de piață câte un volum despre istoria de ieri și de mâine, strivește gogoșarii cu câte o antologie, ne îndulcește cafeaua cu puțină mitologie. Dar noi nici nu observăm aceasta, facem calcule privind indexarea surâsului și ne-ntrebăm dacă Banca Mondială a prevăzut fonduri suplimentare pentru implementarea umorului la români, pentru că în Județul Hunedoara noi avem reprezentantul nostru care gestionează, de ceva vreme bună, un fond ilicit, obținut la negru, pentru promovarea pe piață a unui drog periculos, satira.

Știu cea mai tristă, dar perfectă întâmplare care i se putea petrece lui Mitică Hurubă.

Când a venit vremea lansării volumului „**Carte de colorat mintea**”, editura „**Emia**”, 1998, scriitorul a fost plasat în mijlocul publicațiilor pentru copii, cu umor involuntar, distribuitorii de carte au crezut că această lucrare originală era destinată copiilor... Aproape că îi credem : „*Gata, dragă, cu Infernul - /Am ajuns să știm un rost:/ S-a remaniat Guvernul/Si va fi tot cum a fost./ ...*” Cu răbdare scriitorul a acceptat realitatea care o luase înaintea ficțiunilor sale, realitatea care depășea fantezia debordantă a criticului... Acesta este „cântecul de leagăn din tranziție”, cântecul amatorilor care adorm un destin...

Stilul scriitorului este stilul fără stil, în aparență, nimic nu lasă impresia că Mitică vrea ceva deosebit, el ne povestește cu blândețe ceva banal, dar la sfârșit ne pune în față adevărul crud, dar drept. Cei fără coloană vertebrală ar trebui să se ferească de acest stil, e un stil periculos, demoralizator...

Nu-l cred pe scriitor, el e mai tânăr decât îl arată buletinul de identitate, după cum și scrie :

„*Dar, în toate e un bine,/Și nu-i vorbă de minuni:/ Azi mai bine-i decât mâine.../ Plouă, plouă cu minciuni. /` (Ploi de toamnă - volumul „Carte de colorat mintea”, Editura „Emia”, 1998)*

Dumitru Hurubă are cultul prieteniei, prietenii nu-l pot uita, unii nu o merită, alții nu o prețuiesc la adevărata valoare, dar noi știm că poetul umorist nu uită, este memoria unui om cu inimă mare, neindexată.

Prietenia lui Hurubă valorează cât un premiu literar, iar alături de scriitorul de la Deva ne simțim deja implementați spre Europa, acolo unde există o piață de flori...

Hațeg, la ora indexării ..

(Intermezzo:

BULĂ FOTBALIST

M-am hotărât decisiv, îmi schimb viața din temelii, renunț la cariera de mare deputat pentru cea de mare fotbalist, că tot avem un deceniu de aur în fotbal, aproape de nimic, doar pe intermediari. Pentru chestia asta am mare nevoie de aprobarea șefului, că dacă șeful nu-i de acord sunt retrogradat din oficiu la comună, nu la municipiu. Aprobarea se dă acasă la șef. Așa că am trecut la căutat, l-am căutat la casa moștenită de la singurii săi părinți naturali. Am trecut la casa de protocol, apoi la casa de oaspeți, chiar și la casa cea închiriată. Nu a fost de găsit. L-am căutat apoi și la casa de la partid, la casa construită de socrii, la casa construită de nevestă, chiar și la casa construită din fondurile din diplomație. În sfârșit, l-am găsit lângă casa de bani a soacrei sale autentice, mai autentică decât un tablou de **Grigorescu**. Mi-a zis că nu se bagă, îl prinde presa în ofsaid, îl fluieră, îl suspendă din funcția de secretar și din funcția de purtător de cuvânt și din funcția de administrator general și din aceea de președinte de onoare și din funcția de nemuritor, poate să vadă chiar cartonașul galben și lui îl cam vine greu, s-a obișnuit cu cartonașul verde, produs de American Bank. A trebuit să renunț, dar am primit asigurări că voi fi primit bine vice, la membru, la consilier, la registrator, la referent, la șofer, la frizer, la bucătar, la femeia de serviciu și la ... vice.

Am atacat primăria, aveam nevoie de casă, trebuia să locuiesc lângă stadion. Primarul, amabil, mi-a dat vreo zece blocuri să le termin de construit și să-mi aleg apartamentul pe care îl doream, la peluză, la tribuna oficială, pe pistă, oriunde, cu vedere direct la federație. Cel mai greu a fost la antrenament, a trebuit să și fug în calitate de fotbalist de onoare, ales după algoritm, într-o duminică seara, la casa de protocol. Cu fuga de răspundere eram obișnuit, dar cu fuga - fugă nu prea și nu primeam nici spor de stres, spor de muncă grea, spor de noapte, spor de alăptat, spor de condiții grele. Am ales funcția de portar, parcă eram născut pentru asta. Mi-a plăcut îtotdeauna să primesc. A primi este o artă, dar și un sport de care nu te lași nici la pensie. Antrenorii nu erau de acord cu talentul meu de a primi, dar m-am afirmat, am ajuns cel mai bogat fotbalist din echipă, eram sponsorizat de adversari, de firma „Autogolul”, de Fundația „Golul de Aur”, de grupul de firme „Cooperativa campionilor”, de „Asociația arbitrilor” și de „Federația de popice”.

N-am ajuns la „națională”, n-am fost selecționat în formația tinerilor politicieni de extremă stângă, cu toate că visam la domnul Stângă, cel cu Bingo și banii, dar am reușit să iau în locație de gestiune lanțul de instituții publice „WC Central”, afacere profitabilă, nu duceam lipsă de materie primă, de clientelă, de asociați. Adevărul era că fotbalul m-a făcut om. Dar nu mă-ntrebați din ce echipă fac parte?! E secretul meu. Am spus-o îtotdeauna că-mi place să primesc. Cine dă, află! Cine, nu, la comisia anticorupție, la abținere, la călugărie, la dezalcoolizare, la igenizare, la purificare și, bineînțeles, la guvernare ...

Hai, „Dinamo”!

Constantin Stancu

PRIETENII LUI DUMITRU HURUBĂ: CORNEL UDREA

ȘTIINȚA UMORULUI

În tranziția tranziției, se mai și zâmbește. Iată, Editura “CASA CĂRȚII DE ȘTIINȚĂ”, Cluj, 2000 - ne oferă volumul de proză umoristică “PRIVIGHETOAREA CIOCUȘĂ” scris de Cornel Udrea, cunoscut umorist din Transilvania și nu numai. Nu comentez titlul, doar cuvântul privighetoare, care vine de la a priveghea ...

Volumul încearcă și reușește să se opună valului de superficialitate și dulce ruină în care a căzut umorul românesc, ros de cariul *Pro TV -ist*, *Antenist* și *TV Number One*. Umorul este o știință, altfel de ce o astfel de editură s-ar încumeta să abordeze studiul despre căderea râsului la români, ca despre căderea prețului la slănină. De aceea trebuie să ne aplecăm cu studiu asupra zâmbetului de bună credință, și redescoperim legile normale ale umorului, pentru a putea privi normal valorile societății românești.

Principala atenție a scriitorului este îndreptată asupra căderii valorilor umane. Valorile se schimbă pentru că mediocrii nu doresc să fie schimbate, ei au pus mâna pe putere și nu au altă șansă. Valorile i-ar dărâma. Este eternul scenariu, care ne macină în mod democratic, dictatorial sau securistico - polițenesc. Ne învățăm în cerc și oamenii de valoare o știu, iar cei mediocri o știu și mai bine și întrețin această lege pentru a putea “supraviețui” și a demonstra că “*Nimic nu este mai presus de leg*” ... și așa este Nimicul, este mai presus de orice ...

Evident că autorul este conștient de ținta sa, de efectele scrierilor sale și sfârșește, dar de fapt începe, prin a-și scrie testamentul, adică de a da în primire.

Testamentul este scris cu umor, scriitorul nu a participat la concursul coral organizat de măgari chiar de la începuturile cărții, a stat și a scris cu umor despre toate acestea. Testamentul se încheie cu o concluzie : “*3. De pe acum vă doresc tuturor să vă între mințile în cap și să vă maturizați cât mai aveți vreme.*” Se pare că falsele valori ne vor cotropi și ne vor devora. Ele au vreme ...Sau vremea ține cu ele ...

Eroii lui Cornel Udrea sunt parlamentarii, controlorul de autobuz, lucrătorii forestieri, plutonierul major, chiar și omul de litere, alții. Desigur că lista este deschisă deoarece volumul începe “pe bune” cu această vorbă : “**Cuget ? Exist ?**” Asta este întrebarea, dacă mai raționăm într-o lume a falselor valori, dacă mai există puncte de sprijin ? Se pare că “poate” ... de vreme ce mai facem “*pipi la perete*”, iar capra are “*trei nurori*”.

Un atac virulent al autorului este împotriva celor care renunță la cultură. Degradarea morală își are originile în lipsa de cultură : “**Eliade este incomplet : nimic despre Banca Religiiilor ...**” dar nu numai ...

Politicianul este personajul preferat al autorului, politicianul este stăruitor, ajunge în politică la bătrânețe, când puterile sunt duse, este senil, adică nu se opune la nimic, nu mai are putere împotriva tinereții inculturii, care rămâne veșnic în putere, se sprijină pe minciună, pe furt, pe manipulare...

Interesant este “Tratatul de visologie”, Capitolul 4 “unde se pare că realitatea a devenit un vis urât ? Aici întâlnim diferite variante ale visului nostru comun la români : “Stomatolog cu pikamerul la ușă”, “Ajutați soția, în somn, la pus zacusca.”, “Pitic mâncând pâine cu magiun”, “Haiduc cu nădragii în vine” “Porc cu ochii albaștri”, etc. ... și ce aflăm : “Cred cu sfințenie în ateism”, “Eu zic să aderăm la NATO, dar să nu intrăm” ...

Capacitatea de a tălmăci visele vine simplu, dacă ai norocul să cazi în cuva mașinii de spălat, ca accident de fiecare zi. Cum trebuie să visăm : “*Patul trebuie să fie orientat spre Vest, fiindcă de la Est ne-au venit destule insomnii ... perna să nu fie nici moale, nici tare, să fie curăț. Contează foarte mult ca țurloaiele să ne fie tot timpul sub plapumă, astfel, la fiecare coșmărel, avem tendința*

de a da din copite și de a ne dezveli. Contactul cu aerul rece ne va trezi și este știut că un vis întrerupt e ca și nevisat. De exemplu, visul că după revoluțiune lucrurile o să meargă bine ... “ etc.

...

Cartea lui Cornel Udrea trebuie citit, umorul se degustă și se savurează mâncând, sau visând ...

Prin umorul său Cornel Udrea ne oferă un fel de protecție socială specială, acolo unde nimic nu ni se va oferit, pentru că a venit vremea să ne întrebăm cât va costa mersul pe jos, acum după scumpirea biletului de tren, a biletului de autobuz. Am aflat ce înseamnă protecția socială : “

Protecția socială românească are scopul de a-i apăra pe cei foarte bogați de ura celor bogați “

Să avem încredere în știința umorului, Cornel Udrea se opune ca primar să devină “ **Garcea** “, tipul care te bate până râzi și la care se aplaudă din comandă. Vă previn, Cornel Udrea nu a comandat nici un “ aplau - dac “ de aceea rămâne patriot în țara umorului...

Dar românul are și calitate : “ **Românul tace și face : ECONOMIA SUBTERANĂ** “ ... Si să avem încredere în justiție: “*Tribunalul din Haga dă dovadă de umanism, prin câteva achitări ! A achitat taxele la gaz, lumină și parcare pe 1999*” ; iar acum am trecut de 2000 ...

Deva, cândva ...

AMANȚI DE TRANZIȚIE (ATENȚIE SE FILMEAZĂ)

La Editura „ eubeea „ – Timișoara, 2008, **Dumitru Hurubă** ne propune un roman scurt despre o lume în tranziție într-o Românie aproximativ contemporană, cu un titlu insolit, cum îi place să afirme: „ **AMANȚII GAIȚELOR CU CAP DE STRUȚ** „. Titlul pare ciudat pentru scrierile actuale, dar lămuritor pentru cititorul dornic de umor și de întâmplări demne de o telenovelă, cu fraze puse cu șurubelnița și „ cheia franceză „, pe buzele personajelor care își cerșesc identitatea de la autor și de la cititor, în același timp.

Viața unei familii care își caută celebritatea în lumea mare a blocului comunist, cu mai multe etaje, care nu ajung la cer, sugerând familii peste familii, familia **Călindrosu**, dominată de Bunica **Parmenia**, un personaj scos din arhivele bune ale societății românești de tranziție de la comunismul de piață la capitalismul de bloc, din buna tradiție care începe cu **Anton Pann**, trece pe la **Caragiale** și pe la **Tudor Mușatescu** și pe la ceilalți umoriști de calitate, emblematici pentru literatura română din toate timpurile.

În mod intenționat autorul își „închide,, personajele într-un imobil cu mai multe etaje pentru a opera asupra secvenței de viață la românul uitat de marea privatizare, de fondurile europene, de ingineria financiară, un individ împins la o viață compusă metodic și insistent de emisiunile de televiziune, zvon, bârfă, povestirile necesare, șmen, trădări mari din dragoste, copii în căutarea părinților, primari uitați pe scara blocului, artiști de ocazie și activiști de sindicat în locul activiștilor de partid de altă dată ...

E blocul construit în vremea comunismului, cu etaj și bacon, cu șifonierul în baie, cu debaraua în bucătărie, cu bucătăria în care învață copiii - elevi, din care evadarea este imposibilă, afară e capitalismul sălbatic, condus din umbră de mării amanți ai politichiei ...

Romanul ne redă lumea văzut prin ochii unui adolescent intrat în viața adevărată cu diplomă de liceu – **Iozof Beldiță** și a surori sale, **Claudița**, crescuți în umbra buniciei care s-a sacrificat pentru viitorul lor, dar care, culmea, avea amant, așa cum o bârfea șefa bârfelor de pe scara de bloc, pentru a împlini un destin desenat la o cafea de văduvele de profesie ale tranziției, pentru că bărbații erau plecați la birtul din colț, ocupați cu problemele mari ale vieții: paharul de alcool și cărțile, mita și traficul de influență, ei care li se pare că fac în felul acesta lumea ca lume.

Indivizi formați de ideologia comunistă pedaland în gol într-o lume capitalistă, fără orizont, pregătind generația de adolescenți care vor să devină medici, profesori, oameni cu facultate, bazându-se pe sacrificiul celor în vârstă, o generație a doua oară sacrificată de urmași ...

Trădările din dragoste fac deliciul romanului, amorul de telenovelă, dragostea de vodevil ca ieșire la marea civilizație, sunt motive pentru acești oameni de a evada din monotonia existenței, amanții sunt la orice etaj al blocului, pentru orice vârstă, familia pare în derivă, fără credință, îmbogățindu-se din furtul zilnic de la serviciu, din rețetele ieftine ale gospodinelor trădate, din economiile bunicilor, din norocul devenit mod de viață, din credința înlocuită de mit ...

Dumitru Hurubă are puterea de a vedea dincolo de fapte, de oameni, de personaje tristețea unei vieți în derivă, fără identitate, refuzând cultura, bazându-se pe circ, pâine și circ, o rețetă preluată din programele politice de tranziție, de orice fel, uzuale la români. În fapt, personajele de la bloc imită personajele din parlament, din minister, de la primărie, din emisiunile de televiziune și duc o viață de împrumut, dar frumoasă pentru că așa doresc vecinii de apartament, șeful de scară sau șeful de sindicat.

Fraza autorului e fină, atinsă de piperul umorului, lăsând prin sugestie loc la marile drame și comedii ale vieții: „ *În orice caz, așa liniște bruscă n-a mai fost pe palierul nostru exact de la*

inundația de la parter când Neagrancerugurii a fost găsită dormind jos lângă recamier, îmbrățișată cu vecinul – preot de la etajul patru pe care nevastă-sa îl dăduse dispărut cu trei zile înainte. ,,

Scriitorul analizează atent fenomenul bârfei ca fenomen de viață la români, zvonul care devine realitate și care marchează destine prin lipsa vieții adevărate, care pune în mișcare familia întregi, apoi orașul, care afectează pe tineri sau bătrâni, care devine un mod de viață „civilizat”, ca la televizor, ca în lumea bună, fără modele viabile.

Este analizat procesul de învățământ cu adolescenți iubind ca în filme, cu profesori care au nevoie de dragoste și cuceresc adolescente, cu un eros de duzină care ține loc de maturitate, dar așa e frumos, lacrimogen, ca în serialele bune de mii de episoade care au marcat viața unor generații după anul de grație 1989, telenovela de serviciu care a luat locul propagandei, telenovela ca loc de respirație zilnică, un fel de propagandă de doi lei, studiu științific de mâna a doua.

„ Ce notă ? În primul rând noi nu prea aveam habar de chestiunea în cauză. Răspunsese bine ? Spusese o tâmpenie ? Însă, fiind uniți la greu, ca întotdeauna și exemplu de solidaritate pe tot liceul, am strigat în cor:

Unsprezece ! Unsprezece, dom. Profesor, cu felicitări ...

Bine, mă domnilor elevi, aveți dreptate: merită nota maximă ... Da, spune, domnișoară elevă: de unde ai știut ?

De la Bunica, a răspuns ea cu hotărâre și seninătate ...”

Frământările personajelor se rezolvă într-un mod ciudat, destinul lor pare atins de umor și dramă în același timp, bunicul evadează în SUA, colonelul este descoperit colaborator al securității, dar fapta e ambiguă, pictorul ajunge în Veneția, singur, fără Bunica Parmenia, bârfitoarea se retrage la țară pentru a continua povestea de amor cu un preot, Bunica s-a mutat la amant, la o vârstă la care așa ceva nu există, cei doi adolescenți se realizează frumos ca în telenovelă, numele personajelor atrage atenția asupra vieții lor de tranziție, iar orice asemănare cu personaje reale a celor din romanul lui Dumitru Hurubă este absolut întâmplătoare, cum, de altfel, susține și scriitorul ...

Autorul începe așa:

„ Mă gândesc să scriu o poveste frumoasă, romantică, lacrimogen –siropoasă, precum o telenovelă sud – americană, în care majoritatea membrilor familiei noastre plâng, în frunte cu Bunica Parmenia. ,,

Iată esența: publicul vrea un personaj central, Bunica, care dă putere povestirii, farmec și dragoste de viață, lumea vrea ceva frumos, așa ca în filme, vrea un final bun și mult zâmbet, pentru că România, nu-i așa, muncește și are nevoie de distracție, de amanți, de struți, de gaițe, de fraze inventate și de trădări, multe trădări: telenovela e o dragoste care doare, dar pe care nu o poți abandona pentru că doare și mai mult ..., după cum o definește Dumitru Hurubă.

Romanul face parte din categoria celor de **umor**, un umor de calitate, care atinge fenomenul social în România, pune în evidență maturitatea scriitorului și tristețea sa, în același timp, parodia este evidentă, zâmbetul luminează fraza, dincolo de întâmplări scriitorul așteptă o nouă ocazie să ne atragă într-o lume din care fuga înseamnă trădare, lipsă de patriotism, după modul de a gândi al amantilor, aducându-ne aminte de celelalte scrieri ale lui Dumitru Hurubă: **Carte de colorat mintea, Un scorpion pe contrasens, Scuzați că ne-am cunoscut, Balamucul, dragostea mea, Cronici TV din vremea zăpăciților de tranziție ...**

Decembrie 2008 - Ianuarie 2009

CAPCANE PENTRU INTECTUAL

O antologie de umor vine spre cititorul aflat în criză de timp și de voie bună, este antologia semnată de Dumitru Hurubă și Doina Bălțat, o carte veselă pentru zile triste de tranziție și economie de piață, sub umbrela de soare în stil european, publicată de autori la Editura „eubeea” – Timișoara, 2008, consilier editorial Nina Ceranu și lector Ilie Chelariu. Cartea poartă un titlu simplu pentru ca oricine să înțeleagă că râsul poate fi un stil de viață la români: „**O ANTOLOGIE DE UMOR ROMÂNESC**”, și începe cu o lămurire din partea celor care au scris pentru ca cititorul să înțeleagă că totul a pornit de la o discuție obișnuită despre literatura de umor, apoi a trecut printr-o revoluție și prin deces, adică să mori de râs dacă citești. Autorii și-au adus aminte de lecturile din scrierile românilor de bun simț și de umor, pornind de la o idee banală: găina poate sări gardul rațiunii și că există o nevoie acută la români: nevoia de a fi mințiți frumos, pe timpul zilei, în plină economie de piațetă ...

De la început Dumitru Hurubă și compania țin să ne avertizeze: fără Caragiale, cu toți știm că românul are simțul umorului, mai ales dacă de numești: **Ion Băieșu, Viorel Cacoveanu, Laurențiu Cerneț, Ion Cristoiu, Paul Everac, Teodor Mazilu, Tudor Mușatescu, Valentin Silvestru, ... Dumitru Hurubă** și alți scriitori de umor, amuzați că viața este frumoasă și noi așteptăm ca plopul să facă mere ...

Cititorul poate evada din viața de zi cu zi și poate descoperi unele idei ciudate și un mod viață interesant savurând scrierile autorilor de umor, e un îndemn la preocupările de bază ale vieții, pentru că prea ne lășăm duși de nas de unii dintre falșii indivizi de omenie, cu obraz gros și pantofi cu număr mare - de senator, de ministru sau de bancher ...

Selecția și neselectia aparține celor doi autori de antologie, este riscul lor, și-l asumă, dar oricum, scrierile au ceva deosebit. Te fac să râzi, să zâmbești, să fii nostalgic deși nu știi de ce, să plângi după epoca de aur a râsului, să fii de râsul ... lumii, ca să parafrăzăm titlul unei reviste de umor la care a lucrat și domnul Hurubă în vremuri mai bune pentru umoriști. Cartea este puțin tristă pentru că pune în lumină lipsa de cultură, mârlnănia, mândria nejustificată, limbajul de manea, gestul care distruge ființa, cuvântul cu sare și piper, privirea rătăcitoare a celui înșelat, privirea mândră a șefului care știe că nu știe ceea ce ar trebui să știe, oricum politicianii trec dar umorul rămâne ... cu noi ...

Cartea abordează scrierile simple, dar nu simpliste, cele cu morală la butonieră, în spatele titlului se află o dramă, drama de a fi pe lângă viață, pe bază de zâmbet și voie bună, adică sunt lucruri foarte serioase: puterea dragostei, iubirea de gumilastic, horoscop de estival, necesar în orice împrejurare în concediu, dacă îl ai, al dracului femeie, adică, faptul divers care te arde, condica de sugestii și reclamații, minciuna care ne manipulează frumos, mititei cu cimbru, gemeni iubind gemene ... O carte despre proprietărese grase și jocuri de societate, despre lingvistica și jocul de societate, despre nevroză, sau despre cum de prepară gloria prin gări și bineînțeles, când vrea Dumnezeu ... agonie și extaz la români și nu numai ...

Dacă citești scrierile autorilor români de umor descoperi esența vieții autorii de umor plecând de la scrieri obișnuite de la fapte aparent banale, dar care au în spatele lor tâlcul, cheia și șperaclul faptelor zilnice. Astfel celor amatori de horoscop vor descoperi, dacă sunt din zodia balanței, adevărul pur: „*Condiția dvs. financiară este precum cea fizică, iar condiția dvs. fizică este precară. Faceți jogging de-a lungul litoralului, uimind cunoscuții de pe plajă, care vor comenta la modul: „ Uite că mai mișcă ! „* (Ananie Gagniuc – horoscop estival) ... Este un semn că lucrurile mai mișcă la români ...

Sunt dialoguri necesare într-o zi din viața unui personaj :

„ – *Tăticule, contele de Monte Cristo a existat ?*

Iustin tuși ca să câștige timp.

Nu cred ... Sau poate ...” (Laurențiu Cerneț – Așteptare)

Viața poate fi un joc frumos, iar **Cornel Udrea**, umorist de profesie, știe acest lucru, fiind atent mai ales la jocurile de societate: „*Având nespusa plăcere de a primi musafiri, pe nepusă masă (o puneți ulterior pe balcon) trebuie să trecem rapid de la bucuria prost mascată la fericirea vecină cu extazul. După ce scoateți exclamațiile de rigoare, ajutat de soția care intervine și ea cu interjecțiile drăguțe, poftiți-i în sufragerie și faceți-vă că nu vedeți mica dezordine existentă, lăsați haina de pijama pe televizor și haina de pe canapea la vedere ...”* Urmează un adevărat ghid al jocurilor de societate între oameni maturi și serioși, preocupați de o viață super: telefonul fără fir, țurca de salon, lapte gros, băza cu obiecte, bârfa, alte metode bune pentru o vizită după ora 23 ...

Dumitru Hurubă ne reamintește că este și el autor de umor, în buna condiție necesară de antologie de bun gust, propunându-ne un iubit și palpitant concediu: „*Era în a doua jumătate a lunii iulie, o căldură sahariană și călătoream spre Constanța – nouă inși într-un compartiment de opt locuri, privindu-ne pe furiș să vedem care va leșina primul și astfel să ne mai descongestionăm spațiul. ,,*

Concediul este palpitant și face parte din viața noastră cea de toate zilele: „*În rest, totul a decurs normal, respectiv, în camera de hotel eram cazați șapte inși în două paturi. Singurul lucru care ne cam deranja, era acela că sforăiam toți formidabil, motiv pentru care stăteam mai mult pe balcon în bătaia fânțarilor înjurându-ne cu patimă. În șoaptă. Alte evenimente nu au mai avut loc.”*

Poate că în unele perioade ale vieții noastre suntem afectați de criză, de afaceri în stil european în economia noastră paralelă, de vecina de la fereastra cu *termopan* sau de *stologenit* pe burta goală în stil pițurhist, dar tratamentul este la îndemână: umorul de bună calitate sugerat de autorii acestei antologii simple cu cimbru și clienți serioși, o carte bună pentru zile grele, în concediu sau dacă, din accident, ajungem primari de municipiu cu ieșire la Marea Neagră pe vreme de revelion de vis și cu capcane pentru bărbații culți, pentru că oricum intelectualii sunt întotdeauna de parte președintelui ...

Iunie 2009

ȚIGANIADA ASTĂZI

Țiganiada lui Ion Budai-Deleanu este o operă literară de referință în cultura română, iar scrierile despre astfel de opere sunt mereu actuale pentru că aduc argumente care ne arată că limba română este un bun vehicul spre civilizație.

Dumitru Hurubă, Doina Bălțat și Călina Gherga- Ciochină se încumetă să aducă noi puncte de vedere, noi idei și noi gânduri în cartea scrisă cu inima și cu luciditate, care poartă un titlu simplu și relevant: „**ȚIGANIADA – NOI PUNCTE DE VEDERE** „ – Editura „**eubeca** „, Timișoara, 2008, consilier editorial **Nina Ceranu și lector Ilie Chelariu**.

Cartea este într-un fel necesară pentru că ne obligă să ne întoarcem la literatura română părăsind maneaua, pentru că Țiganiada este actuală și obligă cititorul serios, pentru că opera are în spate scrieri clasice de prestigiu, pentru că orice aventură spusă în limba română capătă valoare dacă se referă la istoria noastră posibilă și imposibilă, văzută și nevăzută. Cartea este dedicată de autori memoriei profesorului Petru Gherga și preotului ortodox Ion Filip care au lăsat posterității puncte de vedere originale asupra Țiganiadei, preocupați de fenomenul literar în conștiința românilor și de ideea, puțin cam tristă, că unele lucruri ar putea să se repete în istoria noastră. Recuperarea memoriei este, desigur, un argument serios care merită luat în considerare, iar autorii lucrării au meritul de a privi spre trecut, încredințați că viitorul nostru depinde de modul cum vom putea veghea pentru ca lucrurile bune să rămână, iar cele care dau umbre peste lumea noastră să le trecem cu zâmbetul pe buze.

Autorii fac numeroase trimiteri la critici serioși precum **Tudor Vianu** sau **George Călinescu**, ori alte personalități care s-au aplecat cu seriozitate asupra acestei opere și care au ținut să marcheze importanța ei în economia literaturii române, ca punct de plecare și ca încercare de depășire a condiției culturii noastre într-o Europă preocupată de miturile și povestirile ei occidentale, care au format nucleul unei civilizații aparte în cultura universală, dar care, uneori, pe noi ne-a ocolit, preocupați de ideea de eliberare de noi înșine și de stăpânirile de tot care au venit, au luat și au plecat.

Țiganiada se alătură acestui demers cu iz occidental prin faptul că a fost scrisă, publicată și receptată pozitiv, pentru că la vremea ei a făcut legătura dintre cultura română și cea europeană și continuă să ne lege de ceea ce este durabil.

Cartea aceasta, a noilor puncte de vedere, este o cronică posibilă ulterioară, istorie literară, portret de autor, geografie spirituală și aventură a cunoașterii de sine a românilor cât și o sinteză serioasă în același timp, punând în lumină influența clasicismului antic în epopeea Țiganiadei, faptul că **Ion Budai-Deleanu** a receptat esența operelor antice greco-latine în viața culturală din Transilvania, la vremea sa, că a existat un adevărat cult al intelectualilor români din Transilvania pentru scriitorii clasici antici în anii 1760 – 1820, ani în care a trăit autorul Țiganiadei, dovedește că scriitorul român din orice vreme, poate fi contemporan cu marii clasici ai literaturii universale. Aspectul este unul îmbucurător și exemplu de urmat pentru că vine de la un reprezentant de seamă al Școlii Ardelene din acea perioadă, vine de la un erudit, cunoscător al filozofiei, a teologiei, a dreptului, a culturii vremii sale, a spiritului epocii, ceea ce ne indică faptul că **Ion Budai-Deleanu** este o personalitate de primă mărime a culturii autohtone.

Punctele noi de vedere ale celor trei autori subliniază un lucru esențial: Țiganiada este un poem alegoric, cu cheie, cu trimiteri subtile sau brutale la esența vieții la români. Merită să înțelegem că dincolo de povestire se află o lume care își caută destinul, apelând la dovezi serioase. Trecerea de la lumea reală la lumea imaginară este necesară pentru a pune în lumină taina vieții, evenimentele și personajele capătă valoare, sunt dinamice în faptele vremii care au caracter istoric

și național. Există o povestire comică și una eroică în epopee, **Vlad Țepeș** îi organizează pe țigani într-o armată de obște pentru a preveni trădarea acestora, țiganii nu creează acțiunea dar o suportă, iar situațiile limită dau dinamică unei opere care marchează faptele eroice la români, fiind prezentat destinul unui popor și condiția lui umană, pe un fundal istoric relevant.

Eroii trec din planul real în cel imaginar cu ușurință, existând o viziune magică asupra existenței în care orice lucru devine posibil, basmul dă sens acțiunii și scrisului în sine ca operă literară.

Cartea celor trei ne arată că pe plan european au existat încercări similare, unele nereușite, dar că Ion Budai-Deleanu a finalizat în Țiganiada acel transfer al miracolului antic prin mitologia populară românească, armonizând faptele din Țara Românească din timpul lui Vlad Țepeș cu schema de valori a clasicismului. Epopeea este adaptată la mijloacele reale existente făcând scrierea să curgă spre operă literară serioasă. Chiar dacă există o doză de imitație la Ion Budai-Deleanu, prin invocarea muzelor, a sfinților și a povestirii clasice, prin faptul că autorul se întoarce la **Homer** și apoi la **Vergiliu, Horațiu sau Ovidiu**, acestea toate salvează opera pentru că Țiganiada este o operă de sine stătătoare solidă, reper în literatură.

Cei trei autorii insistă pe o analiză a limbajului utilizat de Ion Budai-Deleanu în Țiganiada, iar unele asemănări cu realitatea de astăzi ne duc la concluzia că Țiganiada este posibilă chiar la nivel real în anii aceștia din urmă, că asemănările dintre opera literară și realitatea zilnică a unei Români europene sunt puncte de reper pentru cel care dorește să vadă dincolo de întâmplările de fiecare zi, să descopere alegoria vremii și cheia vremurilor, dar și tristețea celui care își dorește o altă viață, ancorată în civilizație. Dumitru Hurubă nu ezită să sublinieze acest lucru în cronică sa și o face în stilul său de umorist preocupat de morala vremii.

Putem concluziona că aceste noi puncte de vedere ne arată că Ion Budai-Deleanu a depășit sistemele literare, că opera sa este una solidă, că apropierea de farmecul naturii și localizarea personajelor sale în povestire, limbajul expresiv și concret, cu imagini puternice care se imprimă în conștiința cititorului, cu fapte care curg mai accentuat, ca într-o epopee clasică, cu dorința de a pune în lumină adevărul vremurilor și pasiunea pentru scris, fac din Țiganiada o operă realistă durabilă care dă consistență literaturii române, iar faptul că autorul clasic a apelat la marile modele arată că avem de a face cu o persoană înțeleaptă care cunoaște destinul unui popor și este profund preocupat de el. Menționăm că cei trei autori au lăsat să se înțeleagă că parodia pune o tușă corectă asupra întregii povestiri a Țiganiadei.

Dumitru Hurubă și echipa sa cu punctele ei de vedere, au adus suficiente dovezi că libertatea în artă poate da sens înalt unui destin tragic atât la nivel de individ cât și la nivel de națiune.

Concluzionând, **Dumitru Hurubă, Doina Bălțat și Călina Gherga-Ciochină** au recuperat sensul uitat al destinului nostru, printr-o scriere sinceră, bogat documentată și cu dorința de a pune în lumină actualitatea autorului și a operei sale la intersecția marilor imperii cu faptele oamenilor simpli.

Mai 2009.

COBAILI

Cobaili este cartea pe care scriitorul **Dumitru Hurubă** o propune cititorului, o carte girată de Editura „eubee”, Timișoara – 2009, de fapt un jurnal al unui cobai al destinului, sau cum autorul explică fragmente din acest jurnal de cobai, cu alte cuvinte, doar frânturi dintr-o epocă frământată a țării, perioada așa-zis comunistă, dar mai degrabă ceaușistă. Autorul a trăit în acea perioadă și a suferit pentru arta sa, pentru destinul său de scriitor și acest lucru dă greutate romanului, dă sens frazelor scrise și lăcrimate.

Acțiunea se petrece în ultima perioadă a comunismului, o perioadă de care mulți își aduc aminte, dar generația tânără, se pare, a uitat, de aceea jurnalul are valoare istorică, memoria este încărcată de spectrul eșecului la cobaiul român.

Personajul principal este iubirea, imposibil sentiment în structura socială a acelor vremuri, iubire care învăluia pe **Andrei Rangu și Roxania**, personale emblematice prin stăruința lor de a rămâne în starea de grație a iubirii, departe de eșecul spiritual al epocii, departe de istoria fabricată de indivizi ieșiți afară din istorie, iubirea care justifică viața ca viață.

Andrei este arestat, își duce viața pe un șantier, undeva în munți, în scopul reeducării pentru o viață așa-zis nouă, chiar în Retezat, un șantier în care destinul de a fi cobai este bine pus în lumină de autor, de personajele care se zbat în fereastra vremii, de jurnalistul **Mihai Jerome**, de alte personaje care intră sau ies din scenă, după dinamica povestirii și a destinului în epocă.

Toate personajele par a juca un rol pe care nu doresc să-l joace, cu excepția femeii de serviciu din șantier care este convinsă că are șansa istorică de a construi societatea socialistă multilateral dezvoltată, ea femeia de serviciu care leagă sau dezleagă vorbe, insinuări, fapte, **Iozefina**.

Iată ce scrie autorul despre femeia de serviciu, privind prin ochii jurnalistului Jerome: „*Iată un personaj sută la sută pozitiv pentru reportajul meu, avânt cele mai autentice trăsături ale unei comuniste inculte, dar convinsă de statul său de membră peceristă și de politica partidului, care îi aducea zilnic ofranda unui comportament frizând ridicolul. Însă făcea aceasta cu abnegație prostească, poate chiar fără să conștientizeze limpede în ce constă importanța și valoarea în sine a societății în care trăia.* „

Deși Iozefina nu este personajul principal ea personifică chiar societatea în care au trăit mii de oameni printre care și Andrei Rangu.

Pentru a rezista, Andrei pictează, este pictorul care încearcă să evadeze din cercul în care l-a prins destinul, dar nu se poate realiza ca artist, se agață cu disperare de iubirea sa pentru Roxania, scrie până la epuizare epistole către femeia pe care o iubește, scrie pentru a putea sparge coaja vremii, scrie după un model clar de parcă ar fi apostolul care se adresează bisericilor în vremuri triste, alunecoase, în care individul este prins în lațul unui sistem din care nu poate scăpa. Scrisorile lui Andrei au ceva din disperarea intelectualului care se sufocă, care moare în picioare, a omului fără orizont, fără speranțe, fără țel, cu tendința de a rămâne doar o pată de sânge pe paginile istoriei, cum scria Nichita Stănescu într-o poezie. Încăpățănarea artistului pare bolnăvicioasă pentru cei din jur care muncesc, au realizări într-un fel sau altul dar nu observă că de fapt nu au nimic, nu-și mai aparțin ...

Scrisorile lui Andrei către iubita sa sunt motive pentru a descrie vremurile, pentru a insista pe ideea de cădere, pentru a prezenta eșecul în plină victorie, ciudat, dar așa stăteau lucrurile, eșecul era numit biruință pentru că valorile erau răsturnate ...

„... *Spui să nu-mi pierd prea mult timp cu scrisorile ... Nu, Roxania, nu e o pierdere de timp, ci un mare câștig: scriindu-ți, îmi pun în ordine gânduri și idei, mă reechilibrez după câte o zi de șantier cu ploaie, nervi și mizerie, ploaie care-mi amintește de fiecare dată de acel „Plumb”*

bacovian, dar și de – curios, nu? – versurile topârceniene „Plouă placid/dacă continuă/Mă sinucid’”. Da, de ce nu? De ce să nu luăm în calcul și această variantă de încheiere a tuturor socotelilor?Cu alte cuvinte, cred că în fiecare din noi este un război interior: o parte a sinelui cu altă parte a sinelui ...”

Din când în când firul povestirii este întrerupt de realitatea brutală, scrisorile se scriu direct pe memoria personajului care tânjește în mijlocul șantierului după opere capitale, după Cioran, de exemplu, sau alți artiști care au dat sens vieții omenirii, cultura nu-și avea loc în echipă, între meseriași și bețivi ...

Când Andrei Rangu se hotărăște, timid, să abordeze pe directorul șantierului cu problema sa existențială, darul de a picta, destinul de a fi pictor, toate normele sociale par să explodeze, a fi artist însemna a fi infractor, pe șantier se construiește, se muncește, arta e ceva decadent, semnul trădării ... Toți se eschivează, problema nu încapă în formulele vremii ... Andrei nu poate fi înțeles, iar dragostea irațională pentru Roxania, ființă reală și imaginară în același timp, ideal și om de carne ce poate muri, dar care luminează destinul cobaiului, dragostea aceasta sparge vremea în țândări, iraționalul devine rațional, iubirea acoperă totul pentru că suferă totul, pentru că are o rațiune ce transcede clipa ...

Și când întâlnirea dintre Roxania cea curată și Andrei devine posibilă, intervine accidentul, lumea se prăbușește, apare pe scenă și Mihai Jerome, jurnalistul care dinamizează destinele ...

Pentru Dumitru Hurubă povestirea este ocazia de a creiona personaje, idei, căderi, viața șantierului este redată așa cum a fost cu muncă, beții, trădări, iubiri de o zi, bârfă, activiști de partid, directorul care nu înțelege sau nu vrea să mai înțeleagă, cu șeful de echipă care fuge de răspundere, cu autoritățile care ascund accidentul pentru a nu păta sistemul, cu jurnaliști care recunosc în sinea lor că sunt jurnaliștii minciunii, cu autobasculante care circulă pe drumuri imposibile, cu morți nedeclarate, cu lacrimi, apoi căderea familiei, apoi a sistemului ...

Multe din frazele puse în roman de autor sunt trăite de acesta, jurnalul cobaiului este și jurnalul său, drama artistului a fost până la un punct drama sa, iubirea pentru artă a fost rațiunea sa de a exista ...Limita dintre scrisorile lui Andrei către Roxania și scrisul lui Dumitru Hurubă pentru cititor este minimă, fraza și cuvintele trădează această împletire dintre destinul scriitorului și destinul personajelor sale ...

Ca de obicei, umorul franc și sinceritatea autorului dau farmec romanului, cârciuma se numește „**Brotacul maro**”, societatea în care se mișcă personajele este lagărul socialist, șoferul de autobasculantă are studii superioare dar câștigă mai bine pe șantier, Andrei Rangu este pentru cei din șantier Grigorescu, o emblemă prinsă între șablon și batjocură, dialogul personajelor se mișcă între comic și inutil, peste toate plutește imaginea Partidului care era în toate, până și-n patul oamenilor ...

Romanul se încheie într-o notă optimistă, personajele principale ies din jocul absurd și intră în viața reală, oameni se pot iubi, iar iubirea îi salvează ...

Andrei mărturisește, de fapt spovedanie, în lipsa spovedaniei creștine reale: „*Ce să fac, Roxania? Înțelege-mă că aceste scrisori constituie singura mea consolare, singurul meu zid de care mă sprijin pentru a nu cădea, și la propriu și la figurat.*”

Reeducarea lui Rangu prin muncă era imposibilă, prăbușirea sistemului era necesară pentru ca individul să se libereze de iluzia unei societăți mai bune și să intre în pielea sa de om obișnuit care savurează clătite cu dulceață de vișine și care privește spre sine cu demnitate...

Din închisoare, personajul principal scria cu o îndrăzneală absurdă, ludică : „...ai avut dreptate, nepoate: la noi nu sunt închisori politice, doar zvonuri de la „Europa Liberă”. Parșivii! Andrei R. „, Mesajul era unul care trebuia înțeles la adevărata lui valoare, libertatea are un preț și mulți l-au plătit, inclusiv autorul, care, cu umor, nu uită să adauge pt.conf. D.Hurubă, ca ironie și liberare ...

Romanul este unul realist, vine din aceeași zonă ca și „**Ritualul Bestiei**” semnat de **Cornel Nistea** sau și de mai departe, de la „**Cel mai iubit dintre pământeni**” scris de **Marin Preda** ...

De fapt povestirea vibrează în zona memoriei care rezistă, ca semn, ca mărturie ...

Realismul din realismul acesta de șantier este unul care arată că omul, până la urmă, poate fi fericit, indiferent de loc, sau timp, e o forță care dezgheață suflete...

decembrie 09

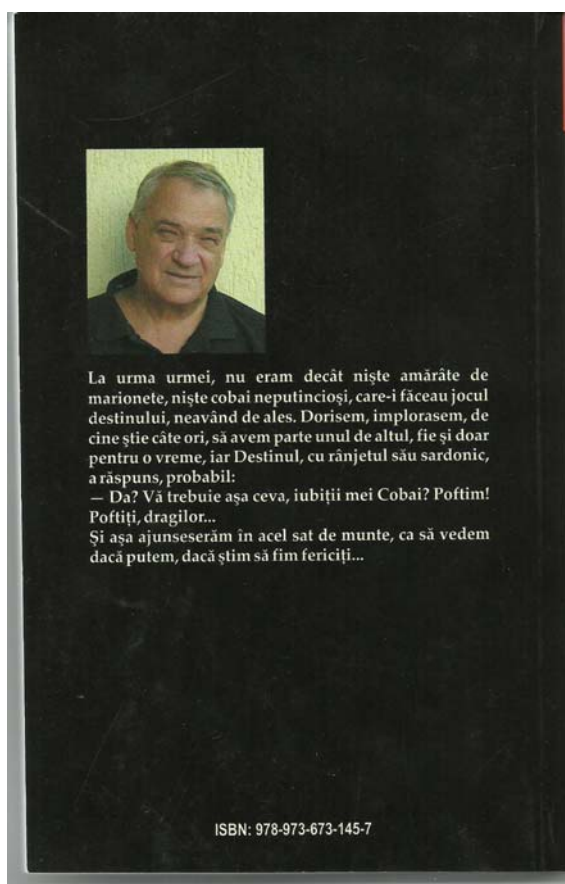

FOTO: ULTIMA COPERTĂ A ROMANULUI „COBAII”

ÎN LOC DE POSTFAȚĂ: COANA MARE

Bine ai venit **Coană Dictatură**. Ai fost la sărbătoarea cartaboșilor, ai tras și „una mică „ de Maramu, dublu accizată și acum mă cauți pe la MBA, mă cauți pe la moll și pe la roll, ești curiosă cucoană, dar uiți, frumoaso, că mi-am pierdut nopțile pe blog ca să –ți explic ce este și ce nu este constituțional, ce este și ce nu este european și independent. Nu te-am convins, ți-am dat întâlnire pe Aleea Miniștirilor la Partidul DNA, ai vrut și la Aletx Quiaro să-ți cumpăr plasmă, apoi la Moll –ul Madonna să –ți cumpăr pui la rotisor și tu mă frigeai discret pe la alianță...

Credeam că mă apreciezi, așa tânăr cum sunt cu perspective în UE și USA, că îți place cum înjur pe englezește sau pe frunțuzește pe toți fraierii, credeam că ești avocată și blondă, bruneta naibii, cu ochi verzi și cu acces la masterat.

M-ai întâmpinat cu friptură de bufniță de Cotroceni la capac și cu vin moldovenesc, apoi ai vrut la plimbare la șosea cu motocicleta lui Moliceanu, cu ataș și cu claxon, ai vrut și la mare la Hotel Libertatea, cu vedere spre Lacul Rusc, nu ți-a părut de mine că plătesc taxa de prima înmatriculare, triplu ca să te plimb cu Maybach-ul pe la meciuri.

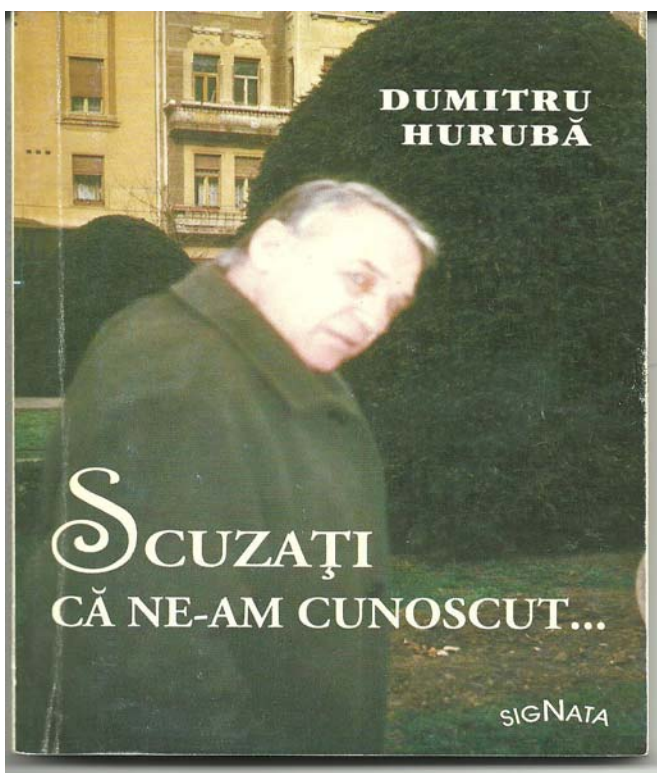
Credeai că am bani pentru toate toanele tale de Coană Mare, ai dorit să mă bag să-ți retrocedez **Castelul lui Dracula**, că erai din neam de rege, sau de regină, nu mai știu eu, că era noapte și –mi șopteai la ureche o manea cu *off și dor*, m-ai înnebunit cu egalitatea dintre sexe și tu erai îndrăgostită de Tudorică încă dinainte de 89, când l-ai cunoscut în portul Constanța, vindea *kent* și vapoare, după aglomerația din decembrie, ți-a plăcut că te-a dus la turci și ai fost și la embargo, cu cisterna ce stropea pe centru ...

Acu, când am dat și eu de o fată faină, cu prezentă la tv și pe la show –uri, când m-am îndrăgostit de ea după ce am văzut-o pe coperta Adevărului, de am căzut pe Gândul meu lasciv și am dus-o la **Plaiul cu Boi**, după ce am trecut de dilema mea veche și dilema mea nouă și am convins-o să vină la altar cu rochie de mireasă și pușcă de vânător cumpărată de la un prim ministru, ca să ne distrăm în noapte nunții, vânând mistreți cu mustață în țarcul lui **Țiriac** și vulpoi de rasă în pădurea de la **Hrebenciucul de Jos**.

Acu, ai apărut Cucoană, după ce am și eu un loc pe lista lui **Dinescu**, deși sunt mai tânăr ca un popă cu Mercedes și m-ai frumos ca un fotbalist trecut pe la Steaua și pe la Vaslui, acum, când am un loc de parlamentar la UE, cu perspectivă și cu secretară, am ieșit din listă și sunt uninominal și multilateral dezvoltat, poliglot și matelot pe vasul Europa. Acu, dai cu pumnul în masă și îmi reproșezi că am comentarii pe blog numai de la stagiare și asistente, că o să mă sinucizi cu mâna ta în plină Academie la lansarea Tratatului meu internațional „**Trei destine europene în baie**„.

Nu mă mai impresionezi, cucoană, zău, chiar dacă ai să ajungi șefă la Știri la TVR și iei decorația aia mare cu colan și cu ciolan, așa că, adio și să ne iubim pe tunuri, ca în tinerețe ...

Constantin Stancu

CUPRINS:

1. ÎN LOC DE PREFAȚĂ, CÂTEVA CUVINTE ... POTRIVITE ...
2. AM PRIMIT DE LA DUMITRU HURUBĂ: RUGĂCIUNEA UNUI ALT DAC...
3. SCURT DIALOG CU DUMITRU HURUBĂ
4. UN SCURT CV AL SCRITORULUI DUMITRU HURUBĂ
5. ... ÎN FAȚA TELEVIZORULUI ...
6. CRIME ȘI STRĂLUCIRE
7. CRONICA LUI MITICĂ
8. CU SACOUL ROS DE MOLII
9. (Intermezzo: BULĂ FOTBALIST
10. PRIETENII LUI DUMITRU HURUBĂ: CORNEL UDREA)
11. ȘTIINȚA UMORULUI
12. AMANȚI DE TRANZIȚIE
13. (ATENȚIE SE FILMEAZĂ)
14. CAPCANE PENTRU INTECTUAL
15. ȚIGANIADA ASTĂZI
16. COBAII
17. ÎN LOC DE POSTFAȚĂ: COANA MARE